

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/30/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1615200895
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Krajčo
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1615200895.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ondreja Krajča a členiek senátu JUDr. Jany Vlčkovej a JUDr. Moniky Holickej, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: B. V., G.. XX.X.XXXX, K. Z. L. Č.. XXXX, o zaplatenie 3.924,45 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 22.8.2018 č.k. 4C/96/2015-42, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti úroku mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok 17,9 % ročne zo sumy 3.924,45 eur od 03.01.2015 do zaplatenia, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok potvrdzuje.

V napadnutej časti povolených splátok žalovanému rozsudok m e n í tak, že žalovaný je povinný sumu 4.271,29 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 4.211,29 eur od 03.01.2015 do zaplatenia, zaplatiť žalobcovi do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobca má nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.271,29 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 4.211,29 eur od 3.1.2015 do zaplatenia, v mesačných splátkach vo výške 150,- eur mesačne vopred splatných k 25-temu dňu toho-ktorého mesiaca počnúc právoplatnosťou rozsudku s tým, že nezaplatením čo i len jednej splátky alebo jej časti sa stáva splatný celý dlh. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých výške rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom bola dňa 25.4.2014 uzavretá úverová zmluva č. 120406, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver 4.000,- eur, pri dojednanej fixnej úrokovej sadzbe 17,9% p.a. Ročná percentuálna miera nákladov bola 21,51%, priemerná RPMN ku dňu uzatvorenia zmluvy 18,87%, celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť predstavuje 8.838,80 eur. Poplatok za poskytnutie úveru v zmluve je 200,- eur, poplatok za poistenie schopnosti splácať úver 1,76 eur/ mesačne, poplatok za upomienku 15,- eur a poplatok za predčasné splatenie úveru 30,- eur. Žalovaný sa zaviazal splácať úver v 120 pravidelných mesačných anuitných splátkach vo výške 71,99 eur splatných 10. deň kalendárneho mesiaca, prvá splátka bola 12.5.2014. Konečná splatnosť úveru je 10.4.2024. Čl. 2.3 zmluvy obsahuje poučenie spotrebiteľa požadovať kedykoľvek bezplatne počas trvania úverovej zmluvy výpis z úverového účtu formou amortizačnej tabuľky. Súčasťou zmluvy sú Všeobecné obchodné podmienky a Sadzobník poplatkov. Podľa výpisu z účtu žalovaného čerpal žalovaný úver dňa 25.4.2014. Dňa 26.9.2014 Upomienkou a 15.10.2014 Druhou upomienkou žalobca vyzval žalovaného na zaplatenie omeškaných splátok úveru. Výzvou na predčasné splatenie úveru zo dňa 11.12.2015 žalobca vyzval žalovaného z dôvodu nedodržania dohodnutých zmluvných podmienok na predčasné splatenie úveru

do 2.1.2015. Žalovaný po zosplatnení úveru pohľadávku žalobcu neuhradil žiadnou sumou. Zistený skutkový stav posúdil podľa § 497, § 499, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 9 ods. 1, 6, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 54 ods. 1, 2, Občianskeho zákonníka, čl. 10 ods. 2 písm. h), písm. i) čl. 22 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS a dospel k záveru, že predmetná úverová zmluva je súčasne spotrebiteľskou zmluvou. Posúdil ako dôvodné žalobcom uplatnené nároky na zaplatenie nesplatennej časti istiny v sume 3.924,45 eur, úrokov vyčíslených v sume 286,84 eur ku dňu zosplatnenia úveru (úroková sadzba 17,9% p.a. vyplýva zo zmluvy) a vyčíslených úrokov z omeškania z neuhradených splátok úveru do dňa zosplatnenia v sume 2,80 eur (úroková sadzba 5% p.a.). Zároveň posúdil ako dôvodný aj nárok žalobcu na zaplatenie poplatkov za upomienky 2 x 15 eur a poplatku za predčasné splatenie úveru v sume 30,- eur, t.j. spolu 60,- eur a keďže žalobca si titulom týchto poplatkov uplatnil sumu 63,52 eur, avšak rozdiel v sume 3,52 eur neodôvodnil, v časti tohto rozdielu v sume 3,52 eur žalobu zamietol ako nedôvodnú a nepreukázanú. Uložil preto žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.271,29 eur, pozostávajúcu z nesplatennej istiny 3.924,45 eur, úrokov 286,84 eur, vyčíslených ku dňu zosplatnenia a poplatkov 60,- eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne, z uplatnenej a priznanej istiny a úroku vyčísleného ku dňu zosplatnenia úveru, od 3.1.2015 do zaplatenia, v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nar. vlády č. 87/1995 Z.z., vzhľadom na to, že žalovaný sa dostal do omeškania s plnením peňažného záväzku. Uviedol, že žalobca si tiež uplatnil zmluvný úrok 17,9% ročne z nezaplatennej istiny 3.924,45 eur za čas po ukončení zmluvy (zosplatnení úveru) od 3.1.2015 do zaplatenia. Za úver možno dohodnúť úroky za obdobie užívania finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon teda umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania či iných sankciách je v neprospech žalovaného. Ak by takejto dohody nebolo, zákon by umožňoval žalobcovi uplatniť po splatnosti sankcie, úroky z omeškania pri pravidle o administratívnom strope na celkové sankcie zakotvenom v § 3 a nar. vlády č. 87/1995 Z.z. Uplatnený úrok 17,9% p.a. prevyšuje úrok z omeškania a problematická klauzula o úrokoch popri úrokoch z omeškania (po splatnosti) potenciálne umožňuje navýšenie dlhu nad výšku poskytnutého úveru v rozpore s ust. § 3 a ods. 3 nar. vl. č. 87/1995 Z.z. Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne (C-415/2011, AZIZ, z rozsudku Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co 190/2014 v analogickej právnej veci, tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 143/98). Poukázal na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, ktorý výkladom smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách stanovil zásadne pravidlo pre kvalifikáciu zmluvnej podmienky za nekalú, ak sa odkláňa od dispozitívnych noriem zákona v neprospech spotrebiteľa (napr. C 415/11, AZIZ), keď „Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „značná nerovnováha“ ku škode spotrebiteľa treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a prípadne v akej miere, je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie, než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve. ...na účely určenia, či dôjde k nerovnováha „napriek požiadavke dôvery (dobrej viery - neoficiálny preklad)“, treba preveriť, či predajca, alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s dohodnutou podmienkou po individuálnom dojednaní“. Poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10Co/136/2017 zo dňa 13.7.2017 a tiež rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 7Co 347/2017-64 zo dňa 14.2.2018, ktorý rovnako konštatoval, že ak nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho

zákonníka v spojení s § 3 a § 3 a zákona č. 87/1995 Z.z. Ďalej uviedol, že istina je suma poskytnutých finančných prostriedkov veriteľom vo forme úveru podľa § 503 ods. 1 vety prvej Obchodného zákonníka. Zmluvné úroky sú vždy splatné spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky, t.j. spolu s istinou. Doba splatnosti úrokov za poskytnutie peňazí sa tak zhoduje s dobou splatnosti úveru. Celková suma úrokov však musí byť zaplatená najneskôr do splatnosti dlžného zostatku úveru. Žalobca ako veriteľ preto nemohol oprávnenne požadovať od žalovaného ako dlžníka zmluvné úroky aj po splatnosti úverovej istiny. Po vyhlásení celého úveru za splatný, sa istina úveru ďalej zmluvne neuročí, žalobcovi prislúchajú len úroky z omeškania. Uvedený záver vyplýva z podstaty zmluvného úroku, ktorá je odplatom za používanie finančných prostriedkov, ktoré sa poskytujú dlžníkovi do doby splatnosti. Zamietol preto žalobu v časti uplatneného úroku 17,9% ročne z nezaplatennej istiny 3.924,45 eur od 3.1.2015 do zaplatenia. Ďalej uviedol, že žalovaný na pojednávaní uviedol, že nie je schopný zaplatiť dlh jednorazovo a požiadal o povolenie splátok maximálne vo výške 150,- eur mesačne. Uvedol, že známemu O. P. pomáhal so splácaním leasingu na motorové vozidlo na základe jeho zmluvného vzťahu so spoločnosťou Credium a.s., avaloval zabezpečovaciu zmenku a keďže leasing nebol splácaný, leasingová spoločnosť si uplatnila zmenku na súde a žalovaný sa dostal do finančných problémov. Oslovil ho mandatár p. P. s tým, že mu pomôže dlh urovnať a súčasne mal vymáhať podiel žalovaného na dlhu na základe mandátu od p. P.. Z toho dôvodu mu pomohol vybaviť úvery v spoločnosti Quarto, VÚB a.s. a úver so žalobcom. Exekúcie vedené voči žalovanému neboli zastavené a zistil, že dotýčny mandatár nevyplatil dlh, ale použil peniaze pre vlastnú potrebu, žalovaný podal trestné oznámenie, ale zatiaľ nevie výsledok. Uvedené spôsobilo, že až do 12/2017 v rámci exekučného konania mu bola vedená exekúcia na sumu 15.000,- eur. Momentálne je nezamestnaný, je evidovaný na úrade práce, zamestnať by sa mal od októbra 2018, pracovnú zmluvu ešte neuzavrel. Posúdil preto s ohľadom na § 232 ods. 3 C.s.p. osobné a majetkové pomery žalovaného a umožnil mu uhradiť pohľadávku žalobcu v splátkach, za primeranú považoval sumu 150,- eur, ktorá nie je zjavne neprimeraná k výške pohľadávky žalobcu a reálne je možné uspokojiť pohľadávku žalobcu v primeranom čase.

2. Proti tomuto rozsudku v časti, v ktorej súd žalobu zamietol a v časti povolenia splátok žalovanému, podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalobca, žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobe vyhovieť v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného uhradiť dlžnú sumu do troch dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň mu priznať náhradu trov konania. Odvolanie odôvodnil tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. S poukazom na § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, ako aj komentár k nim namietal, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Z ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline, č.k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.1.2017, podľa ktorého rozhodnutia, keďže zmluva neobsahuje dohodu o úroku odlišnú od zákona, platí ust. § 497 Obchodného zákonníka. Ďalej poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 43Co/23/2017-92 zo dňa 29.11.2017, rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/193/2017-88 zo dňa 7.12.2017, rozsudky Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/297/2017 zo dňa 13.2.2018, 5Co/311/2017 zo dňa 15.2.2018, 5Co/250/2017 zo dňa 13.2.2018 a ďalšie, v ktorých odvolací súd zmenil napadnuté rozsudky tak, že priznal nárok na zmluvný úrok po predčasnom zosplatnení úveru; rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Co/138/2017-83 z 27.3.2018, z ktorého vyplýva záver, že veriteľ má v prípade omeškania popri úrokoch z omeškania právo i na dohodnuté úroky z úveru, pričom tieto možno požadovať súbežne s úrokmi z omeškania aj po splatnosti celého úveru. Taktiež Krajský súd v Bratislave v rozsudku sp. zn. 3Co/108/2017 z 29.5.2018 konštatoval, že i keď úroky, aj úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky, ale majú iný právny dôvod a môžu byť uplatňované súčasne. Nestotožnil sa s dôvodmi nepriznania nároku nad dohodnutý obchodný úrok po zosplatnení, vyplývajúcimi z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014, na ktorý poukázal súd prvej inštancie. Namietal, že dohodnutý obchodný úrok patrí veriteľovi do vrátenia požičaných peňažných prostriedkov, nie do splatnosti úveru. Tvrdenie, že úroky a úroky z omeškania sa vzájomne vylučujú, nemá oporu v právnych predpisoch. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4Obo 143/98, na ktoré súd poukázal, sa netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru. V danej veci Najvyšší súd SR prioritne riešil otázku nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov a nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov z omeškania. Nesúhlasil ani s povolenými splátkami žalovanému z dôvodu jeho nepriaznivej finančnej situácie. Podľa jeho názoru výška priznanej splátky je neadekvátna výške žalovanej pohľadávky, pretože lehota na splatenie pohľadávky sa predĺžila do takej miery (tri roky), že sa tým poprel samotný účel súdneho

konania a takéto rozhodnutie nevedie k odstráneniu právnej neistoty. Vzhľadom na čas od podania žaloby na súd mal žalovaný možnosť prejsť svoju snahu a záujem dlh uhrádzať a tým preukázať, že mohol priebežne peňažný dlh splácať aspoň v akej takej výške, ktorá by bola primeraná jeho finančným možnostiam. Žalovaný tak neuskutočnil a počas celého súdneho konania neuskutočnil ani jednu úhradu, v tejto súvislosti poukázal na uznesenia Krajského súdu v Prešove č.k. 17Co/17/2017-63 z 27.7.2017, Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 12Co/145/2017-85 z 31.7.2017, Krajského súdu v Trnave č.k. 23Co/392/2017-77 z 28.5.2018 a rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 9Co/83/2017-60 zo 7.9.2017.

3. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a v medziach uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je čiastočne dôvodné.

4. Súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu okrem iného aj v časti uplatňovaného úroku 17,9% ročne z nezaplatených 3.924,45 eur od 3.1.2015, teda odo dňa nasledujúceho po zosplatnení úveru, do zaplatenia. Súd prvej inštancie dospel k právnomu záveru, že žalobca nemá proti žalovanému nárok na dohodnuté úroky z nevrátenej časti úveru za obdobie po zosplatnení úveru žalobcom, opierajúc sa o konštantnú rozhodovaciu prax slovenských súdov, rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/98 a judikatúru súdneho dvora Európskej únie.

5. V prvom rade je potrebné poukázať na skutočnosť, že v danej veci je pre posúdenie práva žalobcu na zaplatenie úrokov z úveru, rozhodujúca právna úprava Obchodného zákonníka, keďže toto právo vyplýva zo zmluvy o úvere. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že v danom prípade žalovanému treba priznať právne postavenie spotrebiteľa. Odvolací súd je totiž toho názoru, že právne postavenie žalovaného ako spotrebiteľa nemôže mať v danej veci za následok vylúčenie ustanovení Obchodného zákonníka na posúdenie práva žalobcu (v postavení dodávateľa/vertiteľa) na zaplatenie zmluvne dohodnutých úrokov z úveru za obdobie po zosplatnení úveru, keď nejde o prípad, kedy by použitie Obchodného zákonníka na (spotrebiteľský) právny vzťah medzi stranami sporu, bolo založené dojednaním neprijateľnej; teda neplatnej; zmluvnej podmienky a do úvahy neprichádza ani prednostné použitie ustanovení Občianskeho zákonníka. Aplikácia Obchodného zákonníka na daný právny vzťah, t.j. na všetky práva a povinnosti plynúce z úverovej zmluvy, vyplýva priamo zo zákona (§ 261 ods. 6 písm. d/ Obchodného zákonníka). Preto je nevyhnutné i následky ukončenia právneho vzťahu z úverovej zmluvy z dôvodu nesplácania úveru a nároky z nich vyplývajúce posúdiť so zreteľom na § 506 Obchodného zákonníka.

6. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

7. Podľa § 502 ods. 1 vety prvej Obchodného zákonníka, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

8. Podľa § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú.

9. Podľa § 506 Obchodného zákonníka, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi.

10. Z citovaných ustanovení vyplýva, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od poskytnutia peňažných prostriedkov. Hoci z ust. § 502 ods. 1 vety prvej Obchodného zákonníka výslovne nevyplýva, dokedy táto povinnosť dlžníka trvá, vzhľadom na skutočnosť, že úrok z úveru je vlastne cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, dlžník má túto povinnosť zásadne za celú dobu ich užívania, teda až do doby ich skutočného vrátenia veriteľovi, a teda nielen do doby, keď ich mal podľa zmluvy vrátiť. Uvedená zásada sa uplatní nielen v prípade ak dlžník zaplatí dlh predčasne, teda pred dobou splatnosti stanovenou v zmluve (§ 503 ods. 3 Obch. zák., § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch), ale aj v prípade, ak k vráteniu poskytnutých peňažných prostriedkov došlo po uplynutí doby splatnosti a dlžník je teda so zaplatením dlhu v omeškaní. V prípade odstúpenia od zmluvy dlžníkom, tento platí veriteľovi istinu a úrok z istiny odo dňa čerpania spotrebiteľského úveru až do dňa splatenia istiny (§ 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z.) a v prípade odstúpenia od zmluvy veriteľom pre omeškanie dlžníka je veriteľ oprávnený požadovať vrátenie dlžnej sumy s úrokmi do doby ich vrátenia. V súvislosti s aplikáciou § 506 Obchodného

zákonníka vyjadril Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 6Obo 283/2003 uverejnenom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 8/2007 právny názor, že odstúpením od zmluvy o úvere nezaniká povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky, menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť. Možno preto pre účely danej veci konštatovať, že dôsledkom zosplatnenia úveru je zmena v obsahu záväzku v podobe straty výhody splátok a z toho vyplývajúce právo veriteľa požadovať vrátenie dlžnej sumy aj s úrokmi a povinnosť dlžníka uhradiť veriteľovi nesplatenú časť istiny ihneď; spolu s dohodnutými úrokmi; pričom k tejto povinnosti dlžníka pristupuje už iba povinnosť platiť veriteľovi navyše aj (sankčné) úroky z omeškania. I v takomto prípade dlžníkovi (spotrebiteľovi) zostávajú zachované rovnaké práva, ako pred zosplatnením, hoci s tým rozdielom, že z dôvodu závažného porušenia svojej platobnej disciplíny stratí výhodu vrátiť veriteľovi neplatenú časť úveru s úrokom v splátkach.

11. Vzhľadom na podstatu oboch právnych inštitútov a z nich vyplývajúcu odlišnú funkciu, keď úroky sú odmenou (cenou) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov a úroky z omeškania sú zákonnou sankciou za omeškание s vrátením istiny, nie je vylúčené požadovať úroky z úveru súbežne s úrokmi z omeškania po splatnosti celého úveru. V tomto smere sa odvolací súd priklonil k záverom vysloveným v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR publikovaného v časopise Zo súdnej praxe pod č. 55/1996, podľa právnej vety ktorého úroky vo výške dohodnutej pri poskytnutí úveru patria do splatnosti úveru. Ak pre prípad omeškania s vrátením poskytnutých peňažných prostriedkov nebola dohodnutá iná sadzba úrokov, patria aj za dobu po splatnosti úveru úroky v rovnakej výške.

12. Vyššie uvedené závery majú v preskúmvanej veci ten dôsledok, že žalovanému vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky z úveru aj za dobu po zosplatnení istiny úveru, teda i za dobu, za ktorú súd prvej inštancie podanú žalobu zamietol.

13. Odvolací súd v tejto súvislosti opätovne považuje za potrebné zdôrazniť, že na vyššie uvedených záveroch nič nemení ani spotrebiteľské právne postavenie žalovaného, keď vzhľadom na skutočnosť, že jeho povinnosť platiť žalobcovi úroky až do skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov napriek zosplatneniu úveru, resp. odstúpeniu od úverovej zmluvy, vyplýva priamo z Obchodného zákonníka, nemá toto jeho postavenie vo vzťahu k nároku uplatnenému v napadnutej časti žiadnu relevanciu. V danom prípade totiž nemožno vylúčiť použitie Obchodného zákonníka len s poukazom na skutočnosť, že by to mohlo byť pre žalovaného ako spotrebiteľa výhodnejšie, a to ani pri zohľadnení ust. § 52 ods. 2 vety tretej Občianskeho zákonníka; podľa ktorého sa na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva; nakoľko Občiansky zákonník (ani Zákon o spotrebiteľských úveroch) výslovnú právnu úpravu vylučujúcu nárok veriteľa na zaplataenie úrokov z úveru za dobu po zosplatnení úveru neobsahuje, keď za takúto nemožno považovať ani ust. § 53 Občianskeho zákonníka, nakoľko samotná existencia nároku na úroky z úveru za obdobie po jeho zosplatnení nemôže spôsobiť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa; a navyše ide o zákonný nárok veriteľa, ktorý vzniká bez zreteľa na ustanovenia dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

14. V prípade akceptovania názoru, že v dôsledku predčasného zosplatnenia úveru veriteľom pre jeho nesplácanie dlžníkom, nie je už po tomto okamihu dlžník povinný platiť veriteľovi úroky, nastala by situácia, v ktorej by bolo na jednej strane celkom popreté, že úroky z úveru sú vo svojej podstate cena peňažných prostriedkov; v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk, ktorý pokrýva veriteľovi práve úrok z úveru; avšak zároveň by sa dlžník v prípade nesplácania úveru, teda neplnenia svojej základnej povinnosti zo zmluvy o úvere, ocitol vo výhodnejšom postavení, než by bol v prípade riadneho splácania úveru a veriteľ využíjúc svoje oprávnenie odstúpiť od zmluvy resp. predčasne zosplatiť úver, v dôsledku porušenia povinnosti dlžníka, by sa dostal do horšieho postavenia aké mal pred porušením povinnosti dlžníka. Takýto výklad a aplikáciu platných právnych noriem je však potrebné odmietnuť ako neprijateľné a narušajúcu ekonomické základy fungovania právnych vzťahov súvisiacich s poskytovaním úverov.

15. Záverom možno dodať, že k zosplatneniu úveru v žiadnom prípade nedochádza z dôvodu svojvôle veriteľa, ale pre neplnenie základnej povinnosti dlžníka riadne splácať úver spolu s dohodnutými úrokmi. Zároveň je v súvislosti s potrebou zachovania elementárnej a vyváženej spravodlivosti, a aj ústavnej konformity, nevyhnutné poukázať na to, že práve popretie práva veriteľa na úroky z úveru za dobu po zosplatnení, resp. po zániku úverovej zmluvy, by viedlo k nespravodlivému výsledku, ktorý by nezodpovedal ani obsahu slobodne a vážne prejavenej vôle dlžníka a veriteľa v zmluve o úvere obsahujúcej tiež dohodu o úrokoch. V takomto prípade by sa totiž v rozpore s očakávaniami veriteľa, vychádzajúcimi z platne uzavretej zmluvy o úvere, jeho majetok nezväčšil ani o sumu zodpovedajúcu úrokom (aspoň) za dobu, po ktorú objektívne nemohol disponovať

s peňažnými prostriedkami nachádzajúcimi sa vo faktickej dispozícii (držbe) dlžníka, a to výlučne z dôvodu, že dlžník dlhodobo porušuje svoje základné povinnosti z úverovej zmluvy, za stavu, keď veriteľ žiadnu povinnosť neporušil. Takýto právny stav je potom podľa názoru odvolacieho súdu nevyhnutne považovať za neudržateľný.

16. V uznesení Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo 42/2020 zo dňa 16. júna 2020 dovolací súd zaujal právny záver, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinnosti dlžník zaplatil ako cenu peňazí (obdobne aj rozhodnutia sp.zn. 8Cdo 118/2020, 8Cdo/125/2018, 7Cdo/111/2019, 7Cdo/135/2019, 7Cdo/307/2019, 2Cdo/115/2019, 3Cdo/113/2019, 6Cdo/193/2018, 6Cdo/56/2020). V uznesení Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo 113/2018 zo dňa 30. júla 2019 dovolací súd zaujal právny záver o nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru, ale aj záver o možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania. Týmito rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR bolo prekonané zjednocujúce Stanovisko č. 1/2019 Krajským súdom v Bratislave prijaté dňa 20.02.2019 z dôvodu rozdielov v rozhodovacej činnosti jednotlivých senátov občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, podľa ktorého, cit.: "V prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. (Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co 56/2018 z 28.marca 2018)". Odvolací súd sa preto v danej veci odklonil od cit. Stanoviska a zaujal vyššie prezentovaný právny názor súladný s právnym názorom judikovaným Najvyšším súdom SR v jeho rozhodovacej činnosti, podľa ktorého úroky z úveru po zosplatnení istiny veriteľovi patria.

17. V preskúmvanej veci tak dospel odvolací súd k záveru, že dohodnuté úroky je žalovaný ako dlžník povinný žalobcovi zaplatiť aj za dobu po zosplatnení úveru, a to až do úplného vrátenia istiny úveru. Odvolací súd sa priklonil k záverom vyplývajúcim z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo 94/2019 z 18.08.2020 a sp.zn. 1Cdo 208/2019 z 18.08.2020, v zmysle záverov ktorých po zosplatnení úveru teda z nesplatennej istiny ďalej beží úrok z úveru (ako odmena za poskytnuté finančné prostriedky, ktoré dlžník v dohodnutej dobe nevrátil) až do ich vrátenia a v prípade omeškania dlžníka beží zároveň taktiež úrok z omeškania (ako sankcia za omeškanie s úhradou peňažného záväzku). Napokon aj z rozhodnutia sp.zn. 6Cdo 113/2018 vyplýva, že nárok na bežné úroky patrí až do skutočného splatenia úveru. Pokiaľ potom za tohto stavu súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovi na zaplatenie úroku za obdobie po zosplatnení úverovej zmluvy nárok nevznikol, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

18. Odvolací súd preto; keď súd prvej inštancie žalobu v časti uplatneného úroku z nezaplatennej istiny za obdobie od 3.1.2015 do zaplatenia zamietol vychádzajúc z dostatočne a správne ustáleného skutkového stavu, avšak z nesprávneho právneho posúdenia veci; zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti podľa § 388 C.s.p. tak, že v tejto časti žalobe vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok 17,9% ročne zo sumy 3.924,45 eur od 3.1.2015 do zaplatenia.

19. Žalovaný podal odvolanie proti zamietajúcej časti rozsudku súdu prvej inštancie a navrhol tento zmeniť v napadnutom rozsahu a vyhovieť žalobe v plnom rozsahu, avšak namietal nesprávnosť rozhodnutia len v časti zamietnutia jeho nároku na úrok za obdobie po zosplatnení úveru a vo zvyšnej zamietajúcej časti vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie nenamietal, keď neuviedol konkrétne námietky, pre ktoré považoval nevyhovenie žalobe vo zvyšnej časti za nesprávne. Vzhľadom na to, nemožno jeho odvolanie proti rozsudku vo zvyšnej zamietajúcej časti považovať za dôvodné, keďže vecnú správnosť nenamietal. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej zamietajúcej časti podľa § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

20. Odvolací súd ďalej posúdil ako dôvodné odvolanie žalovaného aj v časti povolených splátok žalovanému.

21. Podľa § 232 ods. 3 C.s.p. lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

22. Z ustálenej rozhodovacej praxe súdov (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 116/2012 z 18.3.2013) vyplýva, že povolenie splniť dlh v splátkach alebo v dlhšej lehote ako zákonom stanovenej lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, je výnimkou, ktorá „sa považuje vždy za osobitnú (exkluzívnu) výhodu povinného (dlžníka), ktorá však nesmie neprímerane zasahovať do právoplatne priznaných práv oprávneného (veriteľa)“. Pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade je vhodné určiť dlhšiu lehotu na splnenie povinností, alebo povoliť splácanie dlhu v splátkach je potrebné prihliadnuť nielen

na osobné a majetkové pomery dlžníka, ale aj na osobné a majetkové pomery druhej strany, výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť žalovaného v konaní a aj prejavenu snahu o plnenie záväzku.

23. Súd prvej inštancie v prejednávanej veci zohľadnil majetkové pomery žalovaného, ktorý je po vedenej exekúcii vo finančnej tiesni, je nezamestnaný, nevlastní žiadny majetok, ktoré skutočnosti posúdil ako odôvodňujúce umožnenie žalovanému splniť dlh v splátkach, ktorých výšku považoval za primeranú v sume 150,- eur. I keď táto suma nie je zjavne neprimeraná k výške pohľadávky žalobcu, splatenie dlhu sa povolením týchto splátok značne predĺži. Okrem majetkových pomerov žalovaného je však podľa názoru odvolacieho súdu potrebné prihliadnúť aj na okolnosti, pre ktoré sa žalovaný ocitol vo finančných ťažkostiach, uvedené žalovaným na pojednávaní v jeho výpovedi, z ktorých vyplýva, že nevážil dostatočne svoje zárobkové a finančné možnosti a reálne hroziace riziko nepriaznivého dopadu poskytnutia pomoci známemu, v súvislosti so splácaním leasingových splátok, na jeho majetkové pomery. Z obsahu spisu tiež nevyplýva, že by žalovaný prejavil aj snahu a záujem splatiť dlh v splátkach aspoň v minimálnej výške. Odvolací súd preto dospel k záveru, že v danom prípade nie je dôvodné a účelné určiť splácanie uloženej povinnosti žalovanému v mesačných splátkach, a to aj s prihliadnutím na uplynutie dlhšej doby od vydania rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým žalovanému splátky boli povolené, a počas ktorej doby mal možnosť časť dlhu splatiť a tým výšku celkového dlhu znížiť. Dospel však k záveru, že je vhodné vzhľadom na zárobkové a majetkové pomery žalovaného určiť lehotu dlhšiu ako zákonom stanovenú lehotu troch dní od právoplatnosti rozsudku, a za primeranú lehotu na splnenie povinností žalovaného považoval lehotu tridsať dní.

24. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti povolených splátok žalovanému podľa § 388 C.s.p. zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.271,29 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 4.211,29 eur od 3.1.2015 do zaplatenia v lehote tridsať dní od právoplatnosti rozsudku.

25. O nároku na náhradu trov (celého) konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a žalobcovi, ktorý mal v konaní neúspech len v nepatrnej časti, priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen

a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).